

LESIKU DIALEKTOR, MUNDËSI PËR PASURIMIN E SHQIPES STANDARDE

DIALECTAL LEXICON: AN OPPORTUNITY TO ENRICH STANDARD ALBANIAN

Abdurrahim MAXHUNI¹

^{1*} Instituti Albanologjik i Prishtinës

*Corresponding author e-mail: amaxhni44@hotmail.com

Abstract

The language preserved in the mouths of the people is the wealth of every nation. That is where the mentality lives best, where the culture and traditions of a people are best preserved. Dialects have been and continue to be the primary source for the enrichment of the standard language. Recognizing the significance of dialects, linguists have historically taken care to collect dialectal words and expressions, aiming to protect them from extinction and to provide opportunities for the enrichment of the standard language. In addition to collecting lexical material, dialectal studies have been conducted on the majority of the spoken varieties of both Albanian dialects, leading to the publication of monographs and dialect dictionaries, organization of conferences and publication of their proceedings. The Institute of Albanology in Prishtina, since the establishment of its journal titled "Gjuha shqipe [Albanian Language]" in 1982, has placed significant emphasis on dialectal lexicon within its sections. Consequently, 74 bibliographical entries have been featured in this journal, including hundreds of dialectal terms and phrases that can be utilized to enrich the Explanatory Dictionary of Albanian. This paper aims to present parts of the dialectal richness that has been featured in this journal.

Key words: word, expression, dialect, enrichment, standard Albanian.

Përmbledhje

Gjuha e ruajtur në gojën e popullit është pasuri e çdo populli. Aty më së miri jeton mendësia, aty më së miri ruhen kultura e tradita e një populli. Dialektet kanë qenë dhe vazhdojnë të jenë burim kryesor i pasurimi të gjuhës standarde. Duke e parë rëndësinë e dialekteve, gjuhëtarët historikisht janë kujdesur të mbledhin fjalë e shprehje dialektore, për t'i ruajtur nga zhdukja dhe për të shërbyer si mundësi për pasurimin e gjuhës standarde. Përveç mbledhjes së materialit leksikor, janë bërë studime dialektore pothuajse për pjesën më të madhe të të folmeve të të dy dialekteve të shqipes, janë botuar monografi e fjalorë dialektorë, janë mbajtur konferenca e janë botuar akte të konferencave. Instituti Albanologjik, në Prishtinë, me rastin e themelimit të revistës së saj "Gjuha shqipe", më 1982, në mesin e rubrikave të saj, rëndësi të veçantë i ka kushtuar leksikut dialektor. Si rezultat i kësaj, në faqet e kësaj reviste janë botuar 74 njësi bibliografike, duke përfshirë qindra fjalë e shprehje dialektore, të cilat mund të shfrytëzohen për pasurimin e Fjalorit shpjegues të shqipes. Në këtë kumtesë, do të shpërfaqim pjesë nga pasuria dialektore që është botuar në këtë revistë.

Fjalët kyçe: fjalë, shprehje, dialekt, pasurim, shqipe standarde.

Hyrje

Është e njohur se burim kryesor i pasurimit të gjuhës standarde janë dialektet, të cilat në vazhdimësi e ushqejnë me fjalë e shprehje të krijuara dhe të ruajtura më së miri në gjuhën e popullit. Duke u nisur nga ky fakt i pamohueshëm, gjithnjë shtrohet nevoja që të vjelët materiali leksikor, ajo pjesë që nuk është vjelë ende, nga dialektet e të folmet, me qëllim të ruajtjes, e të përpunimit dhe të shihet mundësia e përfshirjes në leksikun e përgjithshëm të gjuhës, në bazë të valencave kuptimore, dendurisë së përdorimit etj. Në historinë e gjuhësisë shqiptare, vazhdimisht i është kushtuar rëndësi e veçantë mbledhjes së leksikut dialektor, qoftë nga nismat individuale, apo edhe grupe, si dhe nëpërmjet organizimit të ekspeditave kërkimore-shkencore grupe, veprimtari e cila ka kohë që është ndërprerë.

Megjithatë, puna për mbledhjen e thesarit leksikor ka vazhduar në forma të ndryshme dhe rezultatet e mbledhjes janë paraqitur në fjalorë dialektorë, në botime të veçanta, me rastin e studimit të të folmeve të ndryshme, e që janë dhjetëra të tillë, në konferenca e përmes botimit në revista të ndryshme shkencore. Materialet e mbledhura në terren kanë zënë vend të madh në revistën “Gjuha shqipe”. Revista “Gjuha shqipe”, organ i Institutit Albanologjik, në mesin e shumë rubrikave, një rubrikë i ka kushtuar materialit leksikor, ose fjalës së rrallë shqipe.

Që nga themelimi i saj, më 1982 e deri më sot janë botuar 74 njësi bibliografike, nga treva të ndryshme shqipfolësve, duke përfshirë *Rugovën, Pejën, Ulqinin, Kumanovën, Podrimen, Syriganin, Rahovecin, Llapin, Opojën, Anën e Malit, Petreshticën, Postribën, Malësin e Plavës dhe të Gucisë, Anamoravën, Gjakovën, Kërçovën, Prizrenin, Dervenin etj.* Kryesisht janë botuar materiale nga areali i gegërishtes. Materiali i botuar në faqet e revistës “Gjuha shqipe” mund të kalfisikohet në *fjalë, frazeologji dhe toponimi*. Duke u nisur nga numri i madh i leksikut dialektor i botuar në faqet e revistës në fjalë, materiali i botuar mund të shërbejë për pasurimin e Fjalorit të Madh, i cili po përgatitet nga Akademia e Shkencave dhe Institutet. Andaj, punonjësit shkencorë të Insitutiti Albanologjik si bashkëpunëtorë e hartues të këtij Fjalori kanë mbledhur këtë leksik, duke e materializuar në formë elektornike dhe e kanë dërguar në redaksinë e Fjalorit, për të përzegjdhur fjalë e shprehje, të cilat do të mund të përfshiheshhin në Fjalorin e Madh.

Materiali i botuar mbulon fusha të ndryshme, kryesisht të botës materiale të anëve nga është vjelë, mirëpo shtresa leksikore e pasqyruar nuk është në përpjestim, disa fusha mbulohen më tepër sesa disa të tjera, varësisht nga orientimi i popullsisë së vendeve nga është vjelë. Fjalësi më i pasur del nga fusha e bujqësisë, e blektorisë, e veshëmbjathjes, e mejteve të ndryshme, e emërtimeve të ndryshme, në mesin e të cilave edhe ato pezhorative. Duke u nisur nga natyra e kumtesës, që nuk lejojnë hapësirë për ta paraqitur në mënyrë të hollësishme të gjithë fjalësinë e botuar, në vazhdim mund të përmendim disa shtresa leksikore, të cilat mendojmë se janë më të pasura dhe janë me interes.

Fusha e emërtimeve të mjeteve të punës del mjaft e pasur, e motivuara semantikisht dhe e formuara sipas frymës popullore, e cila bart bukurinë e ligjërit të folur popullor. Nga kjo fushë tematike dalin emërtime të veglave të punës bujqësore e të veglave shtëpiake, të kuzhinës etj., si:

piçangí – a f. shkop dygrremç që shërben për të tërhequr enën nga zjarri.

bacung -a, f.sh. -a, -at mjet prej druri në të cilin mbahet ujë.

bizga – i m.sh. -a, -at zgavër druri apo skutë e errët në të cilën lihen gjëra të vjetra.

lysor/e -ja f.sh. -e, -t dërrasë rrafshuese që shërben për të rrafshuar llaçin gjatë lyerjes së mureve.

thum-i, m. sh. -a, -at mjeti prej druri me majë të mprehtë e të holluar, që përdoret për të zhveshur misër.

cakorr/e, -ja f. sh. - e, -et sopatë e vogël.

ferrasht, -i m. sh. mjet që përdoret për të mbledhur thërrimet e bukës.

kacerr/e, -ja f.sh. -e,-et sopatë e vogël.

lugor/e, -ja f.sh. -e, -et enë e vogël druri për kripë.
borrël, qysqi, tokmak i trashë hekuri.
kamx/ë -a f. sh. -a, -at. dy shkopinj në formë të kërra-bës, me të cilët fëmijët kalojnë ujin, që nuk është shumë i thellë.
gjoc/ë, -a f. sh. -a, -at mjet i vogël, i punuar nga druri dydegësh, me llastikë anash, me të cilin fëmijët i gjuajnë me gur zogjtë.
frúshk/ë, ~a f.sh.a, ~at thikë e madhe.
malúg/e, -a f. sh. -a, -at lugë e madhe druri për të përzier kaçamakun.

Fusha e bujqësisë

Edhe fusha e bujqësisë del mjaft e pasur në materialet e botuara në revistë. Ndonëse shumica e kësaj shtrese leksikore përbëhet nga emërtimet për sende konkrete, siç janë emërtime për tokën e veglat e punës, ka edhe fjalë të cilësisë e të veprimit, emërore, mbiemërore e foljore. Vend të veçantë zënë edhe emërtimet e tokës sipas përmbajtjes, konfiguracionit, ngjyrës, lagështisë e thatësisë etj. Emërtimet e fjalëve, si ato për sende e objekte, ashtu edhe ato të proceseve të punës që lidhen me këtë fushë tematike, janë bërë në rrugë të ndryshme, sipas karakteristikave të zonave të caktuara popullore. Nga kjo fushë mund të sjellim këta shembuj: *ndrrojç, -i m. sh. -a, -at* një dru me dorëz nja 20 cm, që shërben për të çelur bira në tokë për të mbjellë fidane.

kashtaline, -i m.sh. – a, t mbeturinat e kashtës në lëmë e gjetkë.

mellishtë f. tokë e bardhë e mirë.

kuqisht/ë, -a, f.sh. -a, -at tokë e kuqe.

gërtuçe m. ara të mbjella me misër.

renisht/ë. -a f. tokë me rërë.

bunc/ë, ~a f. sh. ~a, ~at. Copë-dheu e pashkrifët që mbetet pasi të lëvrohet toka.

cokin/ë, -a tokë me gurë të imët.

copór/e, ~ja f.sh. ~e, ~et. Vegël bujqësore prej metali, me bisht të gjatë në formë shpatuke. Në anën e poshtme ka llapë të mprehtë, ndërsa në anën e sipërme dy gremça. Përdoret zakonisht për prashitje.

halí, ~ja f.sh. ~i, ~itë. tokë e askujt.

muq, ~i m.sh. ~e, ~et. grumbull i vogël sane që vihet nëpër ara dhe qëndron aty, deri të bartet e të vihet mullari.

civere -ja f.sh. -e, -et, dy shtaga mbi të cilat vihet bari i kositur për ta bartur.

Emërtimet e kafshëve

Terrenet e mira e të përshtatshme për mbajtjen e kafshëve, si dhe një ndër ekonomit familjare më të zhvilluara ka ndikuar që blektoria të zhvillohet dhe në të njëjtën kohë të pasurohet me fjalë. Thuajse çdo familje, në pjesët rurale ka mbajtur kafshë shtëpiake. Emërtimet për kafshë janë bazuar në ngjyrën e turpit, formën e brirëve, formën e veshëve, shenjat në ballë, madhësinë e trupit etj. Si rezultat, kanë dalë emërtime interesante dhe formime të pasura leksikore për këtë fushë, si:

kapric/ë -a f. lopë me brirë të hapur.

luloj/ë, -a f. ka me njollë të bardhë në krye.

malloj/ë -a f. ka me krye të madh e me brirë të hapur.

murroj/ë, -a f. ka i murrmë.

rrnok-i m. qengj njëvjeçar.

kllaposh/ë, f.sh., -a, -at dhi pa brirë.

korbus/ë, f. sh. -a, -at lopë me qime ,të zeza si korbi, emërtim ky i ndërtuar mbi bazën krahasimtare me korbin.

Njësitë frazeologjike

Shprehjet frazeologjike përbëjnë një pasuri të madhe për gjuhën shqipe. Duke pasur një rrugë të gjatë zhvillimi, ato janë tregues i zakoneve, shprehive e ndjenjave të shumta për çështje të ndryshme jetësore të brezave të tërë, duke përfshirë: lindjen, jetën, vdekjen, punën, dashurinë, urrejtjen, pleqërinë e fusha të tjera që lidhen me botën shpirtërore e materiale të njeriut. Dialektet dhe të folmet mbesin burim i madh krijues dhe njëkohësisht pasurues i fondit frazeologjik të shqipes. Ndërmjet ligjërimeve e stileve të gjuhës letrare shqipe ka ndryshime nga mënyra e përvetësimit të njësive frazeologjike të gjuhës së folur, nga mënyra e krijimit të njësive frazeologjike të reja sipas gjedheve popullore, nga mjetet dhe tipat strukturorë që pasurojnë fondin e frazeologjisë në përputhje me kërkesat e ligjërimit e të stilit.²⁴⁰

Në faqet e revistës “Gjuha shqipe” janë botuar njësi frazeologjike të trevave të ndryshme, të cilat padyshim janë një pasuri e madhe dhe me vlera potenciale për t’u përfshirë edhe në Fjalorin e Madh të shqipes. Klasifikimi i këtyre njësive bëhet në bazë të strukturës e nga vlera leksiko-gramatikore: me vlerë emërore, mbiemërore, foljore, ndajfoljore dhe nga shkalla e motivimit.

I ka cofë morri – s’ka autoritet.

I ka ra shi n’kallamoq – i kanë ardhur punët mirë.

I ka kcy kandari- është bërë nervoz.

Ja di zorrt e barkut – ia di të gjitha punët, e njeh mirë.

Me ça drrasa - të flasësh kot.

Me ja dhan rrugt – të ndahesh.

Me ja mbush vesht – i flas, e bindi për të keq dikë.

Dasma në katund, dajret n’shehër – gjëra të largëta që i parashikojmë që për t’i realizuar është e pamundur.

Sot laget, n’mot rruhet – dembel i madh.

Tue gjujt lepurin e vret zagarin – nuk është i zoti për asgjë.

I mathë patkojt pa thuma - është njeri shumë i zoti.

Ka rënë në brazdë - ka bërë kthesë, ka rënë në hulli, ka rënë në rrugë.

Është bërë gisht - është ligështuar nga shëndeti.

I kanë rënë trutë në qafë - për dikë që është matufosur, e nuk di ç’flet".

Iku me bisht ner kam - iku i turpëruar e kokulur.

Dardha e ka bishtin përmas - çdo punë lë gjurmët e veta, ka pasojat e saj.

Sillu okolla dardhës t’ahmatit - punë që s’bëhet, punë që s’mund të realizohet, punë e kotë.

Asht i hunit e i konopit - është njeri ngatërrestar, është belaxhi.

Hini laknave - zakonisht thuhet për dikë, që nuk e zgjedh bisedën e futet andej kah nuk i përket ose që nuk i lejohet të thuhet në një situatë të caktuar.

Mos e shtin therrën n’kam t’shnosh - mos krijo probleme pa nevojë.

la kam hangër kokrrat - e kam nënshtruar.

Leksiku toponimik

Toponimet me format e tyre të ngurosura janë më të qëndrueshme sesa fjalët e leksikut të përgjithshëm, dhe si të tilla paraqesin material me interes si për gjuhësinë ashtu edhe për historinë. Ndonëse kjo fushë në revistë mbulohet pak, këtu mund të përmendim pjesë nga ky

²⁴⁰ Jani Thomai, *Çështje të frazeologjisë së gjuhës shqipe*, 1981, Tiranë, f. 53.

leksik i botuar në faqet e revistës “Gjuha shqipe”. Shumë nga toponimet kanë si bazë emrat si *ara, bunari, fusha, guri, kepi, kodra, livadhi, kroi, lëndina, lisi, lugu, mullini, përroi* etj.

Ara Azemit, Ara Vathit, Bunari i Demës, Fusha Seçishtës, Kepat e Çobanve, Kepi Kozarit, Kodra Lisit, Kodra Pashës, Kroji Brijës, Livadhet Kadis, Lugi Melishtës (Fadil Curri).

Ara e Pojatës, Arat Haroze, Bari Gat, Bungishta, Dushkaja, Guri Madh, Kodra e Dushçeve, Kroni i Barit t’Gatë, Lugi Shtogave, Vorret e Mërtajes (Isuf Musliu).

Në mesin e këtyre toponimeve, përveç emërtimeve me burim shqiptar, si: *Ara e Pojatës, Bari Gat, Drishta, Dushkaja, Guri Madh, Kodra e madhe, Kroni Ftoft, Kroni Pulës, Zabeli Dashlakve*, dalin edhe toponime me burim sllav, si: *Arrnicat, Blegicat, Lipovica, Prrocka e Karitës* etj., si dhe toponime të përziere, si: *Jazbinat e Mavës, Llaza Avdisë, Prrocka e Karitës* etj.

Përfundimi

Leksiku dialektor, i shprehur me fjalë e njësi frazeologjike është me interes për dialektologjinë leksikore, dhe si i tillë paraqet rëndësi të veçantë. Në gjirin e popullit ruhen më së miri fjalët e burimit shqip, të cilat zbulojnë shumë për mendësinë, traditat e zakonet e shqiptarëve. Si të tilla, duhet të gjurmohen, të evidentohen dhe të botohen, në mënyrë që të ruhen nga zhdukja. Ky leksik përveç bukurisë që bart në formimin e tij, mund të shërbejë edhe për pasurimin e Fjalorit të Madh të Shqipes. Këtu kemi paraqitur vetëm një pjesë të vogël të korpusit të përgjithshëm të leksikut dialektor në botuar në faqet e revistës “Gjuha shqipe”, që do të mund të shërbejë edhe për të gjithë ata që merren me studimin e dialekteve.

Njësitë bibliografike të botuar në rubrikën Fjalë e rrallë shqipe

1. Afërdita Abdullahi Dërmaku, *Njësi frazeologjike nga Rrafshi i Dukagjinit*. – 2022, nr. 2-2022, f. 99-104.
2. Ahmet Maloku, *Fjalë të rralla nga disa katunde të Kosovës*. – 1984, nr. 2-1984, f. 45-46.
3. Ali Cenaj, *Fjalë e shprehje të rralla nga rrethi i Ulqinit*. – 1984, nr. 3-1984, f. 38-41.
4. Ali Cenaj, *Fjalë e shprehje të rralla nga rrethi i Ulqinit*. – 1985, nr. 1-1985, f. 37-41.
5. Ali Cenaj, *Fjalë e shprehje të rralla nga rrethi i Ulqinit*. -1985, nr. 2-1985, f. 37-41.
6. Avdyl Sula, *Fjalë dhe shprehje popullore*. -2008, nr. 1-2008, f. 73-100.
7. Avni Dehari, *Fjalë të rralla në rrethinat e Kumanovës*. -2007, nr. 3-2007, f. 81-90.
8. Bahtijar Kryeziu, *Toponimia e fshatrave Kranidell dhe Sedllar të Hashanisë*. -1990, nr. 1-1990, f. 42-58.
9. Destan Bajraktari, *Fjalë të rralla nga treva e Podrimës*. – 1983, nr. 1-1983, f. 23-24.
10. Fadil Curri, *Toponimia e Hanit të Elezit*. -2017, nr. 3-2017, f. 79-100.
11. Fadil Sulejmani, *Fjalë popullore nga Malësia e Sharrit të Tetovës*. – 1983, nr. 2-1983, f. 26-29.
12. Faton Krasniqi, *Kontributi i prof. dr.Anton Pançevit për albanologjinë*. -2020, nr. 3-2020, f. 115-123.
13. Feriz Shaban Seferaj, *Njësi frazeologjike nga fshati Syrganë i komunës së Istogut*. – 2000, nr. 1-2, 2000, f. 69-70.
14. Fetah Berisha, *Fjalë të rralla nga Podrimja*. -1988, nr. 1-1988, f. 51.
15. Fetah Berisha, *Fjalë të rralla nga Podrimja*. -1989, nr. 2-1989, f. 85-86.
16. Fridrik Dulaj, *Fjalë të së folmes së Rahovecit me rrethinë*. -2017, nr. 3-2017, f. 51-78.
17. Gani Ahmeti, *Fjalë të rralla nga treva e Llapit*. -1989, nr. 1-1989, f. 67-71.
18. Hajrip Koçinaj, *Fjalë e shprehje të së folmes së Opojës*. -2015, nr. 1-2015, f.125-180.Hajrip Koçinaj, *Fjalë e shprehje të së folmes së Opojës*. -2015, nr. 2-2015, f. 101-151.
19. Hajrip Koçinaj, *Fjalë e shprehje nga e folmja e Opojës*. -2014, nr. 2-2014, f. 113-165.Hajro Ulqinaku, *Fjalë të rralla të rrethinës së Ulqinit*. -2006, nr. 3-2006, f. 72-94.
20. Hajrip Koçinaj, *Fjalë të mbledhura nga gurra popullore në Opojë*. -2016, nr. 2-2016, f. 113-124.
21. Halil Bogaj, *Material leksikor nga Drenica*. – 1984, nr. 2-1984, f. 40-44.
22. Halil Bogaj, *Fjalë e shprehje të rralla nga Drenica*. – 1984, nr. 3-1984, f. 35-37.
23. Halit Bogaj, *Fjalë e shprehje të rralla nga Drenica*. – 1985, nr. 1-1985, f. 32-36.
24. Haxhi Shabani, *Fjalë e shprehje të rralla nga Ana e Malit*. -1988, nr. 3-1988, f. 63-67.
25. Haxhi Shabani, *Frazeologjizma nga Ana e Malit*. -1989, nr. 1-1989, f. 72-76.
26. Ibrahim Goçi, *Material leksikor nga krahinat*. -1989, nr. 3-1989, f. 86-89.

27. Ibrahim Goçi, *Materiale leksikore të krahinave të ndryshme*. – 1982, nr. 1-1982, f. 39-41.
28. Ibrahim Goçi, *Termet e huaj t'i zëvendësojmë mundësisht me ata të shqipes*. – 1983, nr. 2-1983, f. 30.
29. Instituti Albanologjik i Prishtinës, *Ligj për përdorimin publik të gjuhës shqipe*. -2015, nr. 3-2015, f. 163-171.
30. Isuf Musliu, *Toponimia e Petreshticës*. -2011, nr. 1-2011, f. 113-122.
31. Isuf Musliu, *Leksiku i Petreshticës*. -2011, nr. 2-2011, f. 97-117.
32. Majlinda Bushaj, *Fjalë e shprehje popullore nga e folmja e gegërishtes veriperëndimore (krahina e Postribës)*. -2017, nr. 2-2017, f. 87-106.
33. Majlinda Bushaj, *Fjalorth i njësive frazeologjike në krahinën e Postribës*. -2020, nr. 2-2020, f. 113-132.
34. Mehmet Ahmetaj, *Material leksikor nga Malësia e Plavës dhe e Gucisë*. – 1983, nr. 1-1983, f. 25-28.
35. Mehmet Ahmetaj, *Fjalë e shprehje popullore dhe disa eufemizma*. – 1984, nr. 1-1984, f. 37-39.
36. Mehmet Ahmetaj, *Material leksikor nga krahinat*. -1985, nr. 3-1985, f. 41-43.
37. Mehmet Ahmetaj, *Fjalë e shprehje të rralla nga krahinat*. – 1986, nr. 1-1986, f. 65-66.
38. Mehmet Ahmetaj, *Fjalë e shprehje të rralla*. -1986, nr. 3-1986, f. 43-49.
39. Mehmet Ahmetaj, *Frazeologjizma nga krahina e Plavës dhe e Gucisë*. -1987, nr. 2-1987, f. 65-67.
40. Mehmet Ahmetaj, *Fjalë e shprehje të rralla nga krahinat*. -1987, nr. 3-1987, f. 63-65.
41. Mehmet Ahmetaj, *Fjalë e shprehje të rralla nga krahinat*. -1988, nr. 2-1988, f. 68-69.
42. Mehmet Ahmetaj, *Frazeologjizma nga krahinat e Plavës dhe e Gucisë*. -1988, nr. 3-1988, f. 68-72.
43. Mehmet Ahmetaj, *Fjalë e shprehje të rralla nga krahinat*. -1989, nr. 1-1989, f. 65-66.
44. Mehmet Ahmetaj, *Fjalë e shprehje të rralla nga krahinat*. -1989, nr. 3-1989, f. 84-85.
45. Mehmet Ahmetaj, *Frazeologjizma nga krahina e Plavës dhe e Gucisë*. -1988, nr. 1-1988, f. 52-54.
46. Mehmet Ahmetaj, *Fjalë e shprehje të së folmeve shqipe në Mal të Zi*. -1998, nr. 1-1998, f. 54-57.
47. Mehmet Halimi, *Disa shprehje frazeologjike të Anamoravës*. -1988, nr. 2-1988, f. 70-77.
48. Mehmet Halimi, *Material leksikor nga krahinat*. -1988, nr. 3-1988, f. 59-62.
49. Miço Samara, *Treguesi i fjalëve antonime (I)*. -1986, nr. 3-1986, f. 83-93.
50. Miço Samara, *Treguesi i fjalëve antonime (II)*. -1987, nr. 3-1987, f. 89-101.
51. Naim Berisha, *Material leksikor nga Gjakova me rrethinë*. -2011, nr. 3-2011, f. 129-142.
52. Naim Berisha, *Material leksikor nga rrethinat e Gjakovës*. -2012, nr. 2-2012, f. 93-120.
53. Qemal Murati, *Fjalë të rralla nga treva e Kërçovës*. – 1983, nr. 3-1983, f. 43-48.
54. Qemal Murati, *Frazeologjizma dhe shprehje të tjera nga goja e popullit*. – 1986, nr. 2-1986, f. 53-63.
55. Qemal Murati, *Fjalë e shprehje të rralla nga krahinat*. -1986, nr. 2-1986, f. 65-66.
56. Qemal Murati, *Material leksikor nga krahinat*. -1987, nr. 2-1987, f. 62-64.
57. Qemal Murati, *Fjalë dhe shprehje nga krahina e Hasit të Prizrenit*. -2005, nr. 3-2005, f. 67-75.
58. Redaksia, *Emra njerëzish mbi bazën e gjuhës shqipe* [Marrë nga “Fjalor me emra njerëzish”, Tiranë, 1982]. – 1984, nr. 3-1984, f. 53-57.
59. Redaksia, *Emra njerëzish mbi bazën e gjuhës shqipe*. [Marrë nga “Fjalor me emra njerëzish”, Tiranë, 1982]. - 1985, nr. 1, f. 51-56.
60. Redaksia, *Emra njerëzish mbi bazën e gjuhës shqipe* [Marrë nga “Fjalor me emra njerëzish”, Tiranë, 1982]. - 1985, nr. 2-1985, f. 52-64.
61. Redaksia, *Fjala shqipe në vend të fjalës së huaj* [Ribotim nga “Gjuha jonë” 1983, nr. 3]. -1985, nr. 3-1985, f. 72-78.
62. Redaksia, *Emra njerëzish mbi bazën e gjuhës shqipe* [Marrë nga “Fjalor me emra njerëzish”, Tiranë, 1982]. - 1985, nr. 3-1985, f. 79-91.
63. Redaksia, *Fjala shqipe në vend të fjalës së huaj*. [Marrë nga “Gjuha jonë” 1982, 1, 2]. -1986, nr. 1-1986, f. 57-63.
64. Redaksia, *Emra njerëzish mbi bazën e gjuhës shqipe*. [Marrë nga “Fjalor me emra njerëzish”, Tiranë, 1982]. -1986, nr. 1-1986, f. 79-93.
65. Redaksia, *Emra njerëzish mbi bazën e ilirishtes*. [Marrë nga “Gjuha jonë” 1982, 1, 2]-1986, nr. 2-1986, f. 79-94.
66. Redaksia, *Fjala shqipe në vend të fjalës së huaj*. [Marrë nga “Gjuha jonë” 1982, 1, 2]-1986, nr. 2-1986, f. 47-52.
67. Redaksia, *Fjala shqipe në vend të fjalës së huaj* (marrë nga “Gjuha jonë” 1/1983). -1986, nr. 3-1986, f. 76-82.
68. Redaksia, *Fjala shqipe në vend të fjalës së huaj*. [Marrë nga “Gjuha jonë” 1984, 2]-1987, nr. 2-1987, f. 59-61.
69. Redaksia, *Fjala shqipe në vend të fjalës së huaj*. [Marrë nga “Gjuha jonë” 1984, 2]-1987, nr. 2-1987, f. 59-61.
70. Redaksia, *Fjala shqipe në vend të fjalës së huaj*. (Marrë nga “Gjuha jonë” 1987/1) -1988, nr. 3-1988, f. 54-58.
71. Redaksia, *Fjala shqipe në vend të fjalës së huaj*. (Marrë nga “Gjuha jonë” 2/1987). -1989, nr. 1-1989, f. 49-53.
72. Redaksia, *Fjala shqipe në vend të fjalës së huaj* (Marrë nga “Gjuha jonë”, 1989/4). -1990, nr. 1-1990, f. 35-37.
73. Remzi Nesimi, *Fjalë të rralla nga e folmja e Dervenit*. -1989, nr. 2-1989, f. 81-84.
74. Sejdi Gashi, *Materiale onomastike nga treva e Istogut*. -2020, nr. 2-2020, f. 1010-112.